

27.11.95

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKI SUD U ZADRU

ŽUPANIJSKI SUD U ZADRU
ODVJETNIŠTVO U ZADRU

Primaljane:	23 - 11 - 1995
Original	
K-61/94-12	

K - 35/95

P. n.

P R E S U D A
U IME REPUBLIKE HRVATSKE !

Falba!

Županijski sud u Zadru, u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda i to Milivoja Lasana, kao predsjednika vijeća, te suca Bogdana Reljića, kao i sudaca porotnika Andela Pestić, Roka Bralić i Roka Kamber, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Sandre Paleka, kao zapisničarke, u krivičnom predmetu protiv optuženog ĐOKE GAK, zbog krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava - uništavanjem kulturnih i povijesnih spomenika iz čl. 130. st.1. OKZ RH, a povodom optužnice Okružnog državnog odvjetništva u Zadru od 27. lipnja 1995. godine broj KT-61/94, nakon održane glavne i javne rasprave dana 29. rujna 1995. godine, u prisutnosti zamjenika Okružnog državnog odvjetništva u Zadru, Mate Dorčića, te branitelja optuženika po službenoj dužnosti, Gordana Nižića odvjetnika iz Zadra, a u odsutnosti optuženika,

p r e s u d i o j e :

Optuženik:

ĐOKO GAK, [REDACTED]

k r i v j e :

što je dana 10. listopada 1991. godine, u Kruševu - u predjelu Donje Polje, tijekom oružanog sukoba između srpskih naoružanih postrojbi i oružanih snaga Republike Hrvatske, zajedno sa više drugih pripadnika neprijateljskih postrojbi (protivno čl.1 a, te čl. 2. i čl. 5. Konvencije o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, iz 1954. godine, dok se nalazio na straži nedaleko bazena minirao i tako u potpunosti srušio mjesnu crkvu "Svetog Jurja", sagrađenu još 1942. godine, a posvećenu 1850. godine, koja je zaštićena kao spomenik kulture, a krajem

(omogućiti - Foto 1992)
Foto

1991. godine podmetnuo požar u župnu kuću koja se naslanja na crkvu i koja je, kao učionica vjeronauka time oštećena,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba uništio kulturni i povijesni spomenik,

čime je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava - uništavanjem kulturnih i povijesnih spomenika, koje je označeno i kažnjivo po čl. 130. st.1. OKZ RH,

pa se po istom zakonskom propisu opt. ĐOKO GAK

o s u d u j e

na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest)godina:

Po čl. 90. st.4. ZKP, optuženik se oslobada od plaćanja troškova krivičnog postupka iz čl.87.st.2. toč.1.-6. ovog Zakona, dok je dužan nadoknaditi troškove zastupanja svog branitelja po službenoj dužnosti u iznosu od 350 kuna.

Obrazloženje

Okružno državno odvjetništvo u Zadru, optužnicom od 27. lipnja 1995. godine broj KT.61/94, optužilo je Đoku Gak zbog počinjenja krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava - uništavanjem kulturnih i povijesnih spomenika, koje je označeno po čl. 130.st.1. OKZ RH.

Budući da je optuženik u vrijeme sudjenja bio nedostupan našim državnim tijelima isto državno odvjetništvo je pismenim podneskom predložilo sudu da se optuženiku sudi u odsutnosti. Stoga je sud svojim rješenjem od 13. rujna 1995. godine odlučio da se optuženiku sudi u odsutnosti jer on nije dostupan našim državnim tijelima, budući da je u to vrijeme bio na privremeno zaposjednutom području RH, a radi se o važnim razlozima da mu se sudi u odsutnosti, a u smislu čl. 290. st.3. i 4. ZKP. ✓

Budući da je, dakle, odlučeno da se optuženiku sudi u odsutnosti, postavljen mu je branitelj po službenoj dužnosti u osobi Gordana Nižića, odvjetnika iz Zadra i to rješenjem predsjednika ovog suda od 7. rujna 1995. godine, broj 14-Su: 1/95-47.

- 3 -

K - 35/95

Identitet optuženika u ovom postupku utvrđen je prema rješenju o provedbi istrage istražnog suca ovog suda, koje se rješenje nalazi u spisu a isto tako i putem iskaza svjedoka Đure Gnjatovića na listu spisa broj 8.

Nakon tako utvrđenog identiteta optuženika, i nakon što je prisutno zamjenik Okružnog državnog odvjetnika pročitao citiranu optužnicu, kojim čitanjem je i započela glavna rasprava, sud je prešao na dokazni postupak.

U dokaznom postupku, sud je na glavnoj raspravi preslušao Jakova Samodola, svećenika oštećene crkve, te suglasnošću državnog odvjetnika i branitelja optuženika pročitao iskaz svjedoka Luke Erslana, sa lista spisa 19.

Ujedno je sud u dokazne svrhe pročitao iskaz svjedoka Đure Gnjatovića, koji je iskaz ovaj svjedok dao u postupku kod Vojnog sud u Splitu (list spisa 8), unatoč protivljenja branitelja optuženika čitanju iskaza ovog svjedoka. Ovo čitanje je izvršeno u smislu čl. 323. st.1. toč.1. ZKP, jer navedeni svjedok ne može se pronaći pa je to jedan od važnih razloga koje je sud uzeo u obzir da se njegov iskaz pročita.

Nadalje je sud u dokaznom postupku pročitao rješenje o preventivnoj zaštiti spomenika kulture izdanu od strane Zavoda za zaštitu spomenika kulture Zadar pod brojem 5/6-91 i pod brojem 5/3-91 (listovi spisa 11 i 12), a u odnosu na uništenu crkvu Sv. Jurja u Kruševu.

Iz iskaza svjedoka Jakova Samodola, inače svećenika uništene crkve, kako u istrazi tako i na glavnoj raspravi proizlazi da je njemu poznato da je spomenuta crkva minirana i srušena 10. listopada 1991. godine. On da je osobno čuo dvije detonacije i to jednu 10 a drugu 14. listopada 1991. godine. Detonacije su bile dosta jake. Isto tako navodi da je župna crkva zapaljena 24. prosinca 1991. godine. On se propitivao među ljudima iz toga kraja tko bi to počinio, te da je saznao da bi minirao crkvu i zapalio župnu kuću optuženik Đoko Gak.

Svjedok Luka Erslan navodi u svom iskazu u istrazi da je on dana 19. listopada 1992. godine, zajedno sa Milom Anićem i Dragom Josićem bio u Kruševu da vide u kakvom se stanju selo nalazi, pa su sa sobom ponijeli video-kameru s kojom su snimali objekte u selu, pa su među ostalom vidjeli da je u potpunosti srušena crkva Sv. Jurja, da je ostao jedan zid od sakristije koji da je rastresen i da se može brzo srušiti. Isto tako da je vidljivo da je i zvonik crkve miniran, vidio ga je nakrivljenog. Također je vidio da je župna crkva zapaljena. Među mještanima u selu da je saznao da je to počinio Đoko Gak i neki Petar Olujić zvan "Pane".

Međutim, iz iskaza svjedoka Đure Gnjatovića koji je dana 15. veljače 1993. g pred Vojnim sudom u Splitu, istražnim vo-

- 4 -

K - 35/95

jnim sucem u Zadru, a u svezi postupka protiv istog opt. Doke Gak i drugih, zbog drugog krivičnog djela, a čiji iskaz kao svjedoka nalazi se u spisu (na listu br.8), slijedi da on dobro poznaje optuženika Đoka Gak, po pravom imenu Đorđe Gak koji da je sudjelovao u borbama za Kruševu u mjesecu rujnu 1991. godine. Optuženik da mu je negdje u polovici 1992. godine u kafiću "Božana" u Obrovcu pričao da je on sa jednom svojom grupom eksplozivom srušio crkvu u Kruševu. Tada su s njima u društvu bili Petar Kalinić, sin Sergeja, star 40 godina iz Bilišana i još jedan radnik "TRIA" u Obrovcu. To da je čula i konobarica Slavica Majstorović, koja da ga je pitala za kuću svoje tetke u Kruševu, a optuženik da joj je odgovorio da za kuće ne zna, ali da je on srušio crkvu.

Na temelju ovakvih iskaza svjedoka, koje je sud cijenio u njihovoj uzajamnoj vezi, sud je utvrdio da je optuženik zajedno sa još nekim pripadnicima neprijateljskih srpskih postrojbi srušio eksplozivom crkvu Sv. Jurja u Kruševu, kao i podmetnuo požar u župnu kuću koja se naslanja uz crkvu. Naime, svjedok Samodol Jakov koji je bio svećenik u toj crkvi čuo je detonacije i to 10. 10.1991. i 14.10 1991.godine, a tada je bila srušena spomenuta crkva a krajem 1991. i to krajem prosinca srušena je i župna kuća koja se naslanja na tu crkvu. On je to čuo da pričaju da bi i jedno i drugo napravio, dakle miniranje kuće i crkve, upravo optuženik Đoko Gak, a iz iskaza svjedoka Gnjatović Đure slijedi da se optuženik pred njime i konobaricom u kafiću "Božana" u Obrovcu i još nekima, hvalio da je on srušio crkvu. Budući da su crkva i župni dvor povezani, očito je da je optuženik (zajedno sa još nekima) srušio i jedan i drugi objekt.

Stoga sud nije našao razloga da ne povjeruje iskazima navedenih svjedoka, tim više što je svjedok Luka Erslan u listopadu 1992.g. sa još dvoje prijatelja bio u Kruševu i vidio da je srušena i crkva i župna kuća, a što je sve snimio video-kamerom.

Iz citiranih rješenja o preventivnoj zaštiti spomenika kulture proizlazi da se preventivno zaštićuje kao spomenik kulture crkva Sv. Jure u Kruševu, koja je podignuta na Mjesnom groblju i to sagrađena polovicom prošlog stoljeća, a posvećena 1850. godine. Prema tome, budući da je navedena srušena crkva proglašena spomenikom kulture ona je kao takva zaštićena međunarodnim pravilima i to Konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba iz 1954. godine, pa je stoga sud utvrdio da je optuženik kršio pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba uništeći kulturni i povijesni spomenik, te je dakle, počinio krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava uništavanjem kulturnih i povijesnih spomenika koje je označeno po čl. 130. st.1. OKZ RH.

Utvrdivši da je optuženik počinio navedeno djelo sud je utvrdio i njegovu krivičnu odgovornost, pa s obzirom na način počinjenja djela i činjenicu što nema podataka u spisu o dosadašnjoj osudivanosti optuženika, sud je optuženiku izrekao kaznu zatvora u

- 5 -

K - 35/95

trajanju od šest godina, smatrajući da je kazna primjerena težini krivičnog djela i krivičnoj odgovornosti optuženika, te da će na njega djelovati u pravcu njegovog ponašanja, da ubuduće ne vrši krivična djela.

Sud je optuženika oslobodio od plaćanja troškova krivičnog postupka iz čl. 87. st.2. toč.1-6 ZKP-a, dok ga je obvezao da plati troškove obrane svoga branitelja po službenoj dužnosti.

U Zadru, 29. rujna 1995. godine.

ZAPISNIČAR:

Sandra Paleka

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

Milivoj Lasan

Suglasnost ovog prijepisa sa
izvornikom ovjerava,
Ovlašteni radnik:

Paleka

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Vrhovnom sudu RH u Zagrebu, u roku od 15 dana od dana prijema pismenog otpravka presude.

Žalba se u odgovarajućem broju primjeraka - za sud prvo; stupnja, za sud drugog stupnja i za protivnu stranku - podnosi neposredno ovome sudu ili na zapisnik kod ovoga suda ili putem pošte preporučenom pošiljkom.

Žalbom se presuda može pobijati zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te zbog odluke o kazni, troškovima krivičnog postupka, imovinsko-pravnom zahtjevu i zbog odluke o oduzimanju imovinske koristi.

D n a :

1. Žup. drž.odvj. (2x),
2. Opt. Đoki Gak, putem oglasne ploče ovoga suda,
3. Branitelju opt. Gordanu Nižiću, odvj. iz Zadra, - po sl.dužnosti,
4. U spis.